

Prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (Nar. nov., br. 33/05.) koje su stupile na snagu 14. ožujka 2005. g. izmijenjen je kriterij po kojem se određuju poslodavci koji imaju obvezu plaćanja posebnog doprinosa za zapošljavanje osoba s invaliditetom. Obveza plaćanja posebnog doprinosa se više ne određuje prema tome ima li poslodavac odgovarajući broj zaposlenih invalida, već prema broju ukupno zaposlenih radnika. Volonteri se ne ubrajaju u ukupan broj zaposlenih radnika.

Poslodavci koji zapošljavaju 20 i manje radnika nemaju obvezu plaćanja posebnog doprinosa za zapošljavanje osoba s invaliditetom, ali zato redovni doprinos za zapošljavanje plaćaju po stopi od 1,7% na plaće.

Poslodavci koji zapošljavaju 21 i više radnika su obvezni platiti doprinos za zapošljavanje osoba s invaliditetom po stopi 0,1% na plaće, ali zato redovni doprinos za zapošljavanje obračunavaju i plaćaju po stopi 1,6% na plaće.

Iako se prema izmijenjenom Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom obveza plaćanja doprinosa za zapošljavanje osoba s invaliditetom primjenjuje retroaktivno od 1. siječnja 2005. g., prema Uputi Ministarstva financija - Središnjeg ureda Porezne uprave poslodavci mogu, ali nemaju obvezu zatražiti preknjiženje doprinosa za zapošljavanje obračunatog i uplaćenog prema odredbama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom koje su bile na snazi do 14. ožujka 2005. g.

U nastavku prenosimo Uputu Ministarstva financija i Uputu Ministarstva gospodarstva kojom nadležna tijela tumače provedbu izmijenjenog Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom.

POREZNA UPRAVA - SREDIŠNJI URED

Klasa: 011-01/05-01/54

Ur. broj: 513-07-21-01/05-2

Zagreb, 22. ožujak 2005.

POREZNA UPRAVA

PODRUČNI UREDI

- S V I M A

Predmet: Poseban doprinos za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom

Vežano uz primjenu Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja (Nar. nov., br. 147/02., 175/03., i 177/04. - dalje u tekstu Zakon) a glede postupanja pri evidentiranju (knjiženju) posebnog doprinosa za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom, na temelju odredbe članka 6. točke 7. Zakona o Poreznoj upravi (Narodne novine broj 67/01., 94/01. i 177/04.), radi jedinstvenog postupanja daje se uputa službenicima Porezne uprave:

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (Nar. nov., br. 33/05.) izmijenjene su i dopunjene odredbe Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (Nar. nov., br. 143/02.) u dijelu koji uređuje obvezu plaćanja posebnog doprinosa za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom (dalje u tekstu: poseban doprinos).

Konkretno, člankom 10.a toga Zakona propisana je poslodavcima obveza posebnog doprinosa te osnovica i stope za obračun doprinosa a na obvezu obračunavanja, plaćanja, izvještavanja, dospjeća za uplatu, plaćanja zatezne kamate u slučaju neplaćanja doprinosa u propisanom roku i ostale obveze poslodavca vezane uz taj doprinos te na mjerodavnost zaprimanja izvješća, evidentiranje, naplatu, nadzor, zastaru utvrđivanja i prava na naplatu, vođenje drugostupanjskog i prekršajnog postupka, primjenjuju se posebni propisi koji uređuju doprinose za obvezna osiguranja, kao i opći i provedbeni porezni propisi.

Nedoumice u pitanjima tko je i od kada obvezan plaćati poseban doprinos pojašnjava Uprava za rad i tržište rada Ministarstva gospodarstva rada i poduzetništva tumačenjem Klasa: 011-04/04-01/18 Ur. broj: 526-09-05-4 od 17. ožujka 2005. koje je sastavni dio ove upute.

Učestala su pitanja kao postupati u slučajevima:

- poslodavac je obračunao i uplatio doprinos za zapošljavanje (po stopi 1,6%) i poseban doprinos (po stopi 0,1%) a naknadno ustanovi da nije imao obvezu posebnog doprinosa te

- poslodavac je obračunao i uplatio samo doprinos za zapošljavanje (po stopi 1,7%) a naknadno ustanovi da je imao i obvezu posebnog doprinosa (po stopi 0,1% ili po stopi 0,2%).

Uplaćeni iznos doprinosa knjigovodstveno se zadužuje (evidentira) obuhvatom podataka iskazanih na Obrascu ID, pa:

- poslodavac koji je obračunao i uplatio doprinos za zapošljavanje (po stopi 1,6%) i poseban doprinos (po stopi 0,1%) a naknadno ustanovi da nije imao obvezu posebnog doprinosa može na obrascu ID iskazati samo iznos doprinosa za zapošljavanje (po stopi 1,7%) a uz Obrazac ID podnijeti zahtjev da se uplaćeni iznos sa šifre uplatnog računa 8729 preknjiži u korist šifre uplatnog računa 8702 a

- poslodavac koji je obračunao i uplatio samo doprinos za zapošljavanje (po stopi 1,7%) a naknadno ustanovi da je imao obvezu i posebnog doprinosa (po stopi 0,1% ili po stopi 0,2%) može

na Obrascu ID iskazati odvojeno doprinos za zapošljavanje i poseban doprinos za poticanje zapošljavanja, a uz Obrazac ID podnijeti zahtjev da se dio iznosa sa šifre uplatnog računa 8702 preknjiži u korist šifre uplatnog računa 8729.

Kako se navedene radnje (preknjiženja) provode samo po zahtjevu stranke (poslodavca), nije potrebno o tome posebno obavještavati podnositelja osim u slučaju ako se po zahtjevu ne postupi iz bilo kojega razloga.

RAVNATELJ

mr. sc. Ivica Mladineo

Prilog:

Tumačenje Uprave za rad i tržište rada Ministarstva gospodarstva rada i poduzetništva Klasa: 011-04/04-01/18 Ur. broj: 526-09-05-4 od 17. ožujka 2005.

Primjena Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom

(Nar. nov., br. 143/02. i 33/05.)

Iako je Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom stupio na snagu još u prosincu 2002. godine, zbog velikog broja provedbenih propisa koje je bilo potrebno donijeti za njegovu primjenu kao i zbog promjena ustroja i djelokruga ministarstava do kojeg je došlo krajem 2003. godine, isti nije bio implementiran niti je ostvario željene učinke vezane uz ostvarivanje prava na profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom. Pri tom treba naglasiti da je prvi rok za ispunjenje propisane "kvote" iz odredbe članka 10. stavak 1. podstavak 1. Zakona bio 31. prosinac 2004. godine, te je svojim nastupom proizveo određene pravne posljedice, koje će između ostalog biti predmetom tumačenja primjene istog. Naime, poslodavci koji nisu imali zaposlenu jednu osobu s invaliditetom na svakih 49 radnika bili su dužni prilikom isplata plaća za siječanj uplatiti Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom Poseban doprinos u visini od 0,1 % odnosno 0,2% iznosa isplaćenog za bruto plaće i naknade plaće.

Prilikom obračuna i isplata plaća za siječanj 2005. godine pojavile su se mnoge nedoumice i razna tumačenja, od pitanja koje se osobe u smislu ovog Zakona smatraju osobama s invaliditetom odnosno da li su to sve osobe s utvrđenim tjelesnim oštećenjem, tko je obveznik plaćanja posebnog doprinosa, po kojoj stopi i na koji je to način povezano s doprinosom za zapošljavanje, kojeg

temeljem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja (Nar. nov., br. 177/04.) od 01. siječnja 2005. godine plaćaju poslodavci po stopi od 1,70% odnosno po stopi 1,60% plus 0,10 % ukoliko su obveznici plaćanja posebnog doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom. Dodatna pitanja otvorile su i rasprave o Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, koji je već bio u zakonodavnom postupku, ali nije dinamikom pratio izmjene propisa koji uređuju obvezna osiguranja te je stupio na snagu tek 14. ožujka 2005. godine, ali je u odredbi članka 10.a stavak 6. propisao obvezu obračuna i uplate Posebnog doprinosa prilikom isplate plaća za siječanj 2005. godinu.

Slijedom navedenih pitanja vezanih uz primjenu spomenutog Zakona prvenstveno treba naglasiti da se osobe koje imaju tjelesno oštećenje, a nije im utvrđena profesionalna nesposobnost za rad temeljem koje bi ostvarili i pravo na profesionalnu rehabilitaciju ne smatraju osobama s invaliditetom niti osobama s invaliditetom smanjene radne sposobnosti u smislu odredbe članka 2. Zakona.

Osoba s invaliditetom u smislu članka 2. stavak 1. ovog Zakona je:

1. invalidna osoba definirana sukladno odredbi članka 33. Zakona o mirovinskom osiguranju i članka 7. Zakona o stažu osiguranja koji se računa u povećanom trajanju, a kojih status utvrđuje rješenjem Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje,
2. korisnici invalidske mirovine na temelju opće nesposobnosti za rad sukladno odredbi članka 34. stavak 2. Zakona o mirovinskom osiguranju,
3. korisnici doplatka za tuđu pomoć i njegu koji to pravo ostvaruju temeljem odredbe članka 43. Zakona o socijalnoj skrbi.

Osobe s invaliditetom smanjenih radnih sposobnosti u smislu članka 2. stavak 2. ovog Zakona su:

1. osoba s invaliditetom, korisnik novčane naknade do zaposlenja koja je to pravo ostvarila temeljem odredbe članka 60. Zakona o socijalnoj skrbi,
2. osoba s profesionalnom nesposobnošću za rad kojoj je sukladno članku 34. Zakona o mirovinskom osiguranju utvrđena preostala radna sposobnost i pravo na profesionalnu rehabilitaciju,
3. osoba koja je pravo na profesionalnu rehabilitaciju ostvarila temeljem članka 21. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata,
4. osoba koja je pravo na profesionalnu rehabilitaciju ostvarila temeljem članka 23. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji,
5. učenik s teškoćama u razvoju i učenik s većim teškoćama u razvoju sukladno članku 19. Zakona o srednjem školstvu,
6. osoba s invaliditetom starija od 21 godinu koja pravo na profesionalnu rehabilitaciju ili rad ne može ostvariti prema prethodnim propisima u kom slučaju invaliditet i smanjenu radnu sposobnost na

temelju nalaza i mišljenja prvostupanjskog tijela vještačenja utvrđuje ured državne uprave nadležan za socijalnu skrb odnosno centar za socijalnu skrb.

Drugo otvoreno pitanje primjene Zakona je pitanje obveze zapošljavanja osoba s invaliditetom, te obračuna i plaćanja Posebnog doprinosa za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom, obzirom da normativno uređenje tih instituta otvara mogućnost različitih tumačenja ukoliko se isti ne tumače uz primjenu odgovarajućih radno pravnih instituta propisanih Zakonom o radu.

Slijedom navedenog prvenstveno valja istaknuti činjenicu da su svi poslodavci kao obveznici obračuna i uplate Posebnog doprinosa podijeljeni po dva kriterija: kriterij " veličine" poslodavca utvrđen člankom 113. stavak. 5. i člankom.130.stavak 1. Zakona o radu i kriterij " vlasničke strukture" poslodavca utvrđen čl. 10. st. 1. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom.

Odredbu članka 10. stavak 2., a u vezi odredbe članka 10.a stavka 1. Zakona valja tumačiti na način da se za sve poslodavce primjenjuje kriterij " veličine" poslodavca sukladno navedenim odredbama Zakona o radu. Drugim riječima, to znači da poslodavci koji zapošljavaju dvadeset i manje radnika i nadalje plaćaju doprinos za zapošljavanje po stopi od 1,70%, dok poslodavci koji zapošljavaju dvadeset i jednog ili više radnika, dijele doprinos za zapošljavanje po stopi od 1,60% uz 0,10% za Poseban doprinos iz ovog Zakona.

Slijedom navedenog, čak i oni poslodavci koji su primjenom kriterija " vlasničke strukture" obveznici zapošljavanja jedne osobe s invaliditetom na svakih 50 radnika u prvoj godini odnosno na svakih 20 radnika do 31. prosinca 2017. godine, a zapošljavaju manje od dvadeset radnika (tj. ne ispunjavaju kriterij " veličine") neće dijeliti doprinos za zapošljavanje, jer neće morati imati zaposlenu jednu osobu s invaliditetom na svakih dvadeset radnika, te neće biti nikada ni obveznici plaćanja " kaznenog " doprinosa po stopi od 0,20%.

Pri svemu navedenom treba još navesti i okolnost da opisani način obračuna doprinosa treba primijeniti na obračune i isplate izvršene za mjesec siječanj 2005. godine, dakle pojavljuje se i problem primjene dva različita propisa za isto razdoblje, jer su poslodavci već izvršili obračune i uplate doprinosa za siječanj i veljaču, pri čemu su svi podijelili doprinos za zapošljavanje, iako to po sada izmijenjenom propisu " mali " poslodavci nisu trebali. Slijedom navedenog će " mali" poslodavci problem postojanja dva zaduženja i dvije izvršene uplate doprinosa za zapošljavanje, nastali knjigovodstveni problem rješavati u suradnji s Poreznom upravom sukladno njihovim napucima. U odnosu na poslodavce koji imaju obvezu zapošljavanja osoba s invaliditetom i koji su za mjesec siječanj i veljaču, temeljem tada važećih propisa uplatili i " kazneni" doprinos po stopi od 0,20%, treba navesti da su postupali pravilno primjenjujući postojeći Zakon, jer je za njih postojala obveza čiji rok izvršavanja je pomaknut tek propisom koji je na pravnu snagu stupio 14. ožujka 2005. godine.